

OPETUS
OPETUS
OPETUS

Mitä verkko-opetus
käytännössä
tarkoittaa?

LAAJENE
LAAJENE
LAAJENE

Miksi tieto- ja
viestintätekniiikan
opetuskäyttöön
kannattaa sijoittaa?

VERKKOON
VERKKOON
VERKKOON

Internet luokkahuoneessa on kuin ylimääräinen ikkuna, josta voi nähdä ulkomaille tai vaikka avaruuteen. Samalla Internet tarjoaa myös kodeille mahdollisuuden kurkistaa koulun arkipäivään. Tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäyttö johtaa avoimeen kouluun.

Voimavarojen suuntaaminen verkko-opetuksen kehittämiseen:

- ✓ kehittää koko opetustointia ja koulujen työkulutturia
- ✓ antaa vaihtoehtoisia tapoja opiskella
- ✓ tarjoaa hyviä välineitä seudulliseen yhteistyöhön
- ✓ takaa oppimisen tasa-arvon alueellisesti ja oppija-lähtöisesti
- ✓ lisää paikkakunnan vetovoimaa
- ✓ turvaa pienempienkin koulujen monipuolisen kurssitarjonnan
- ✓ edistää suomalaista kilpailukykyä nyt ja tulevaisuudessa

Koulutus on **tulevaisuuden** tekemistä

- ✓ tulevaisuuden työ ja viestintä ovat vankasti tietoverkoissa
- ✓ yhteiskunnan palvelut siirtyvät verkkoon
- ✓ kirjastot laajentavat sähköistä toimintaansa
- ✓ jatko- ja täydennyskoulutuksessa verkkotyöskentely on arkea

Tieto- ja viestintätekniikan taidot on määritelty nykyisissä opetussuunnitelmissa kansalaistaidoiksi, joihin opastaminen on koulutuksen järjestäjän velvollisuus kaikilla asteilla.

”Oppimisympäristön varustuksen tulee tukea myös oppilaan kehittymistä nykyaikaisen tietoyhteiskunnan jäseneksi ja antaa tilaisuuksia tietokoneiden ja muun mediatekniikan sekä mahdollisuuksien mukaan tietoverkkojen käyttämiseen.”

Osaaminen on Suomen tulevaisuuden **menestystekijä**

Ilman tieto- ja viestintätekniikan hallintaa osa maailman mahdollisuuksista sulkeutuu. Jos koulussa ei anneta riittävästi eväitä tietoyhteiskunnan toimintataitoihin, osataanko niitä antaa kotona tai missään muualla? Pelaamisen ja muun viihdekäytön taidot eivät yksin riitä.

Tulevaisuuteen katsojat sanovat painokkaasti, että enää ei puhuta erikseen lähi- ja verkko-opetuksesta. On vain opetusta, johon itsestään selvyytensä kuuluvat työskentely verkossa ja erilaisilla mediavälineillä. Ne, jotka eivät nyt lähde mukaan, jäävät kehityksen hännille.

Opinto-ohjaaja Anita Ojanaho pelkää: *”Jos kaikissa kouluissa ei panosteta tieto- ja viestintätekniikan monipuoliseen käyttöön, perustaidot eivät kehity, ja syrjäytyminen alkaa.”*

Verkko-opiskelu voi ehkäistä opintojen keskeyttämistä tai turhaa pitkittymistä. Verkko-opetuksessa oppijälähtöisyys on tärkeä periaate.

Mitä verkko-**opetus** on?

Mitä verkko-**opiskelu** on?

Tieto- ja viestintätekniikkaa voidaan käyttää monella tavalla opetuksen järjestämisessä:

- ✓ rikastamassa luokkaopetusta
- ✓ tukemassa kotitehtävien ja ryhmätöiden tekemistä
- ✓ opetuksen yksilöllisissä järjestelyissä esimerkiksi oppijan sairauden aikana
- ✓ koulujen välisten yhteistyöprojektien, myös kansainvälisten hankkeiden, toteuttamisessa
- ✓ tukiopetuksessa
- ✓ lisäharjoitusten tekemisessä
- ✓ kokonaisten kurssien tai kurssin osien toteuttamisessa

Verkko-opetuksella saavutetaan kaksi nykyisin tärkeänä pidettyä koulutuksen tavoitetta: oppimisen henkilökohtaistaminen ja sosiaalisen vuoro vaikutuksen eli yhteistyö- ja ryhmätaitojen kehittäminen.

Verkko-opetuksen kehittäminen on aina samalla kokonaisvaltaisesti koulun toimintakulttuurin ja opetuksen kehittämistä.

Hyvin järjestetty verkko-opetus ohjaa luontevasti aktiiviseen oppimiseen ja tukee myös eri tavoin oppivia.

Monen koulun kesken laaditut yhteiset verkko-kurssit turvaavat monipuolisen ainevalikoiman ja lisäävät yhteistyötä luontevalla tavalla. Yhden koulun vahvuudet tulevat kaikkien saataville.

Oppiminen henkilökohtaistuu ja yhteistyötaidot kehittyvät.

Yhden koulun vahvuudet tulevat kaikkien saataville.

Mitä verkko-opetus ei ole?

Verkko-opetuksesta on liikkeellä **X** vääriä väittämiä.

X Se on ajasta ja paikasta riippumatonta!

Ei pidä paikkaansa. Verkkokäyttö vaatii aina aikaa ja tietyn paikan välineineen. Toki joustavuus lisääntyy.

X Se on kylmää ja tunteetonta!

Ei pidä paikkaansa. Kyse ei ole koneen kanssa työskentelystä vaan vuorovaikutuksesta opettajan ja oppivan ryhmän kanssa sekä ryhmän kesken. Tekniikka luo ympäristön; ihmiset toimivat siinä.

X Se on pelaamista!

Ei pidä paikkaansa. Parhaat pelit ja erityisesti oppimistarkoituksiin suunnitellut pelit voivat toki edistää oppimista. Verkko-opetuksessa käytetään hyvin usein tutkimustehtäviä ja ongelmanratkaisuun perustuvaa ryhmätyöskentelyä. Hyvä verkko-opetus ohjaa ajattelemaan kriittisesti ja käsittelemään tietoa monipuolisesti.

X Se on keino säästää opetustoimen menoja!

Ei pidä paikkaansa. Verkko-opetus vaatii ajanmukaisia koneita ja laitteita sekä niihin liittyvää käyttökoulutusta. Verkko-opetuksessa tarvitaan opettajan työpanosta, kuten missä tahansa opetuksessa. Opettajan työmäärä verkossa jakautuu toisin kuin lähiopetuksessa, mutta se on tutkimustenkin mukaan vähintään yhtä suuri kuin vastaavalla kurssilla luokahuone-työskentelyssä.

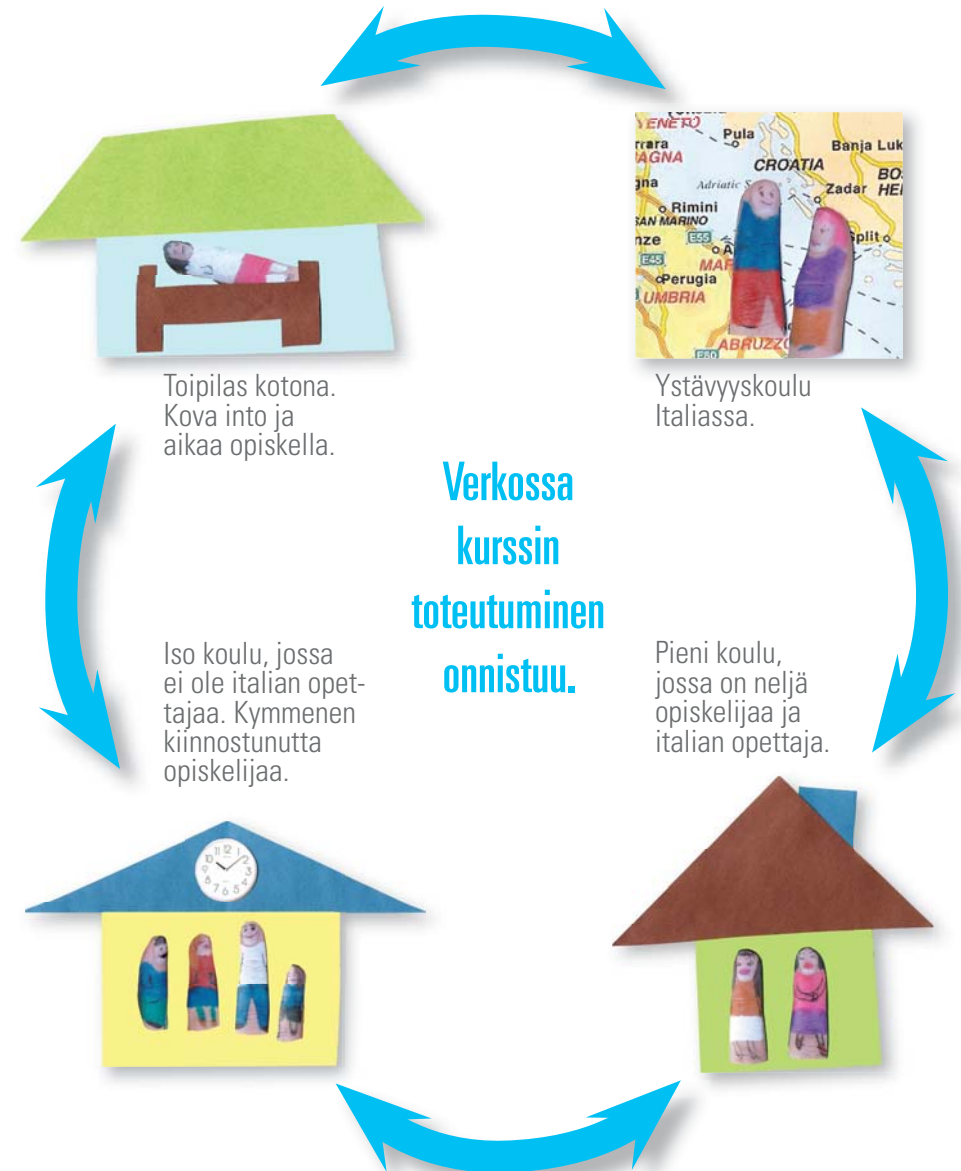
X Opettajaa ei enää tarvita!

Ei pidä paikkaansa. Netissä on toki hyviä aineistoja. Jos ihminen oppisi pelkkien aineistojen avulla, mihin me enää koulujakaan tarvitsemme? Valitettavasti tieto ei siirry suoraviivaisesti oppijan päähän, ei kirjoista, kirjastoista eikä verkosta. Poikkeuksena ovat intohimoiset harrastajat, jotka oppivat vahvan motivaationsa ja innostuksensa avulla mistä vain. Kaikkia muita varten tarvitaan hyviä opetusmenetelmiä ja valikointia sen suhteen, mitä opetellaan ja missä vaiheessa. Ammattitaitoisia opettajia ei voi koneilla korvata.

X Atk-opettajat ja atk-keskukset hoitavat verkko-opetusasiat!

Ei pidä paikkaansa. Tekninen atk-tuki ei sisällä opetuksen suunnittelua ja opetusmenetelmien kehittämistä eli pedagogiikkaa. Laitteet sinällään eivät opeta. Kaikki laitteiden toimintakunnon huolehtivat ihmiset ovat kuitenkin äärimmäisen tärkeitä. Opetuksen toteuttaminen verkossa vaatii asiantuntijojen apua. Verkko-opetus tarvitsee toimivan tukijärjestelmän, joka voidaan järkevästi järjestää monen osapuolen yhteistyönä – verkon keinoilla.

Italian alkeita verkko-opiskeluna

Strategiat näyttävät suuntaa

Jotta oppijat olisivat tietoteknisten valmiuksien ja mediataitojen suhteen samalla viivalla, tarvitaan yhteisiä linjauksia ja strategioita, joiden toteutumista edistetään hallinnollisesti. Tarvitaan myös pelisääntöjä opettajien työaika- ja palkkauskysymyksissä. Verkko-opetuksen käynnistysvaihe vaatii päätöksiä, rahaa ja aikaa.

EU:n ja valtakunnan tasolla on tehty linjauksia, jotka ohjaavat voimakkaasti kehitystä kohti tieto- ja viestintätekniiikan ulottumista lähes kaikille elämän alueille. Kyse on siis tulevaisuuden avaintaidoista.

Suomessa tietyillä seutukunnilla tieto- ja viestintätekniiikan kehittäminen on nostettu alueelliseksi painopisteeksi – näin esimerkiksi Tampereella ja Oulussa.

Koulujen välillä on suuria eroja tieto- ja viestintätekniiikan käytössä.

Myös opettajien taidot vaihtelevat. Kehittäjäkouluissa ollaan pitkällä, kun samaan aikaan toisissa kouluissa tieto- ja viestintätekniiikkaa ei käytetä juuri ollenkaan. Tästä syystä opettajien täydennyskoulutus on erityisen tärkeää.

Alueellinen tv-t-strategia ja yhteiset päätökset edistävät oppijoiden tasa-arvoa ja tukevat koulujen hallinnollista kehittämistä.

Verkko-opetuksen käynnistysvaihe vaatii päätöksiä, rahaa ja aikaa.

Yhteiset päätökset edistävät oppijoiden tasa-arvoa.

Turvallisesti verkossa

Sähköisen asioinnin, palveluiden ja kaupankäynnin lisääntyessä jokaisen kansalaisen täytyy oppia hallitsemaan nettiturvallisuuden perusasiat.

Verkon viihdekäyttö opettaa kyllä sähköisissä ympäristöissä liikkumista, mutta ei tiedonkäsittelyä, kriittisyyttä tai netin etiikkaa. Verkkohuijaukset, roskapostit, tietojen kalastelu, verkossa leviävät haittaohjelmat sekä nettikiusaaminen ovat painavia syitä opettaa verkossa toimimisen taitoja koulussa.

Kouluissa käytetään turvallisia, suljettuja verkkoympäristöjä. Koulussa tehdyt verkkotehtävät, verkossa käydyt keskustelut ja oppijoiden henkilötiedot eivät tule näkyville avoimeen verkkoon. Samaan aikaan avoimilla verkkosivuilla, esimerkiksi koulun kotisivulla, opetellaan julkaisutoimintaa ja nettiturvallisuuden huomioon ottavia mediataitoja.

Ekologisesti verkossa

Verkko opetusikäytössä edistää kestävä kehitystä. Luontoa säästäviä näkökohtia ovat esimerkiksi:

- ✓ sähköinen oppimateriaali ei kulu tai huku
- ✓ verkon käyttäminen vähentää kopioimista
- ✓ uusin tieto on nopeasti saatavilla ilman lisäkustannuksia
- ✓ asiantuntijat voivat vieraila koululla ilman matkakustannuksia
- ✓ yhteydenpito koulusta ulospäin, myös ulkomaisiin ystävyyskouluihin, sujuu edullisesti
- ✓ tiedon varastointi ja siirtäminen tapahtuvat taloudellisesti
- ✓ videoneuvotteluista tulee ilmastonmuutoksen vuoksi osa työkalutuuia, johon on hyvä oppia ja tottua jo koulussa

Verkko-opetuksen yhdeksän hyvää

- 1 Turvaa oppimisen tasa-arvoa.
- 2 Ottaa huomioon oppijoiden erilaisuuden – sekä rajoitukset että yksilölliset vahvuudet.
- 3 Lisää opetuksen ja opiskelun joustavuutta.
- 4 Mahdollistaa alueellisen yhteistyön. Koulujen erilaiset vahvuudet saadaan yhteiseen hyötykäyttöön. Tukipalvelut voidaan järjestää yhdessä alueellisesti.
- 5 Verkko-opetuksen verkostoihin kuulumalla koulut pääsevät parhaiten jakamaan kokemuksiaan, aikaansaannoksiaan ja oppimaan uutta
- 6 Peruslaitteet ja ohjelmistot ovat kehittyneet. Tavallisella tietokoneella ja laajakaistayhteydellä voidaan toteuttaa tasokasta verkko-opetusta ja mediakasvatusta.
- 7 Verkossa välimatkat taittuvat nopeasti ja ekologisesti.
- 8 Verkko-työskentely antaa mahdollisuuden innovatiiviseen ja uudistavaan työskentelyyn.
- 9 Verkko-työskentelyn ja mediaviestinnän tiedot ja taidot ovat kansalaistaitoja, joita jokainen tarvitsee.

Lisätietoja verkosta

www.kotkankoulut.fi/opetusverkossa

Oppaan toimitti keväällä 2007 verkko- ja etäopetuksen kehittämishanke KyEtä. Yhteistyössä Opetushallituksen etäopetusverkot. Hanketta rahoitti Etelä-Suomen lääninhallitus.

Verkossa välimatkat taittuvat nopeasti ja ekologisesti.

